קובא לא ידע

סטאלין (508 ע') — י. דויטשר — הוצאת „כתבים" (2.100 ל"י).

המסכה ניצחה. לניגנראד נפלה בידי הבולשביקים, כמעט ללא שפיכת דם. אולם לנין היה מיואש. תלמידיו, כל אותם נו־אמים, כתבנים מלהיבים, נתגלו, עתה, כאנ־שים חלשים ועדינים. קומיסאר־החינוך הח־דש התפטר לאות מחאה על כך, שהלוחמים האדומים פגעו ביצירות אמנות. קומיסא־ריית־העד פרצה בבכי, מפני שהפקידים הישנים הכריזו שביתה ולא מסרו את מפתח הקופה. לנין חיפש איש חזק. מבטו נתקל בקובא דג'וגאשבילי, הקוזקי הצעיר שקרא לעצמו „סטאלין", איש־הפלדה.

סטאלין לא ידע לנאום, ומאמריו היו משעממים. חבריו בזו לו בסתר לבם. אולם סטאלין היה איש חזק, אדמיניסט־ראטור גדול, אדם שידע להשליט סדר. בשעה שחבריו היו עסוקים בנאומים וב־מאמרים, נמסרו לו, בהדרגה, סמכויות רח־בות מאד ע"י לנין. כשמת לנין משבץ־הלב, נוכחו החברים המופתעים לדעת, שהקוזקזי האפרורי, ששמו לא היה כמעט ידוע מחוץ לרוסיה, הפך לדיקטטור. טעותם עלתה כמעט לכולם בחייהם.

ללא חיי אהבה. בניגוד למקובל אין יצחק דויטשר מספר לקוראים פרטים אינטימיים על חיי האהבה של גיבורו, וגם אינו מנסה להתעמק בתסביכים פרוידיא־ניים. במקום זה חקר כמה שנים וקרא מאות ספרי מאמרים, נאומים, ויכוחים — פרי עמלם של המהפכנים הרוסיים אשר נאמו, כתבו, התוכחו כמעט ללא הפוגות. התוצאה היא ספר כמעט אובייקטיבי, שז־כה לא לשוא לגושפנקה הרשמית של האר־ניברסיטה האוקספורדית הגאוותנית.

מרק דל־ל - כבד אווז

המפתח לשער הגדול (168 ע') — הינקו גוטליב — „עם עובד" (0.300 ל"י)

המקום: בת הכלא של משטרת וינה, שבשלטון הנאצים, תא מספר 84.

הנוכחים: הרב הראשי של סאלוניקי, הדוקטור האנס אנטון שטראוס, פרקליט פלילי וינאי, האיש המספר.

המאורע: מובא עצור חדש לתא מספר 84. שמו טרנופולסקי. רב טרנופולסקי, „הנה סיגריות, עשנו!" במלים אלה מטיל העצור הצנום וגבה הקומה, שגולגולתו גדולה שלא כרגיל, ידיו ארוכות להתמיה, את ראשית המבוכה בקרב שלושת הכלו־אים בתא.

ואחר „...בעוד אנו (השלושה) עסוקים במרק הדליל שלנו... הוציא טרנופולסקי מכיס מכנסיו כמחצית ככר לחם שיפון, גחת הגון של כבד אווז מטוגן..."

אותו יהודי מורשה, דב טרנופולסקי, הוא איש מדע שאחר מחקרים פיזיקאיים נרחבים, המציא בהסתייעו בתורת היח־סות, מדחס כיס שבכותו לצמצם (לדיוק: לכווץ) מרחבים וכיוצא באלה.

בעזרתו הוא מספק מזונות משובחים, עוגות שוקולדה, בקבוקי ליקר, מכשיר רדיו ופסנתר לתא 84. לבסוף, כאשר טר־נופולסקי ממרה, אחר חיכוכים רבים,את פי משגיח הסוהר, הנאצי מיכסלבראון, מביא הלה סלוגת עוגשין, „מדחים" דב טרנופולסקי תותח שדה כבד, המגן על הכניסה לתא: „...אש!" פקד... שלהבת, שלשונה ששה מטרים, זינקה מתוך הקנה, קול נפץ מחריש אוזניים זעזע את כל הבניין..."

אסיר בכוס שמפניה. הם יוצאים, זמנית, לחופש, לארמונו של טרנופולסקי, שליד ורשה; המשגיח מוכנס כאסיר בכוס שמפנייה (אחר ש„דחסו" אותו, כמובן), שאינו יכול להחלץ ממנה. דפנות הכוס חלקלקים מדי.

טרנופולסקי המחפש אחר חברו, שנ־אסר ע"י הגרמנים, ושנפל, תוך כדי כך, לידי הגסטאפו, מחזירם לכלא, כי „...לא אוכל להוציאכם אחד אחד בפתח הקטן. המפתח שלי הוא לשער הגדול..." — שהוא שחרור האנושות משעבוד.

סוף המעשה: טרנופולסקי נעלם, יחד עם מדחסו, ביום של התרחשות קוסמית מיוחדת במינה — כוכב זעיר, מן הדרגה החמש עשרה — עלה לגודל כוכב בעל הדרגה הראשונה. קיום אור זה במשך שש שעות הוה מאורע שפגע, כנראה, במרחב ההדחסה.

הינקו גוטליב היה עורך דין ועתונאי ששימש מגיה ומדפיס בעיתון הפאר־טיזא־נים של טיטו. הוא עלה לארץ ומת בה.

10000 תותחים נגד אולקום

„אין תקנה לאולקוס שלך אלא ניתוח!" אומר הרופא לתשעים ממאה חולי גידול ממאיר זה המצפים לגזר דינו חיוורים ורועדים. ואז, לאחר שפסק הרופא כי יש אמנם צורך בניתוח, או „שהפציינט" לובש עוז ומסכים — או שהוא ממשיך לסבול ממועקה מכבידה ומכאיבה בקיבתו. והוא הדין באבני מרה וכליות ובכל גידול פנימי אחר — רק איזמל המנתחים יסלקם כליל. ורבים הם המבכרים להמשיך ולסבול מלהסתכן.

לפתע נפל דבר בעולם הרפואי. שיטה חדשה שהומצאה עוד לפני כ־60 שנה, חדרה בתחילת 1948 לבתי החולים באי־רופה. שיטת הריפוי החדשה קרויה בשם „הקרנת גלי הקול" וביסודה מונחת ההנחה כי אף את הגידולים הפנימיים המסוכנים ביותר ניתן לרפא כליל בלי להזדקק לניתוח.

בימים אלה חזר לישראל מסיור השתל־מות ארוך באירופה הרופא והחוקר החיפ־אי ד"ר זיגפריד ברל, שהביא עמו ארצה את מכשירי הריפוי הראשונים הפועלים ע"פי שיטת „הקרנת גלי הקול", העשויים לרפא חולים חשוכי מרפא שלקו במחלות ממאירות שריפויין היה עד עתה בלתי אפשרי ברוב המקרים.

שיטת „הקרנת גלי הקול" מבוססת על ריכוז עצום של גלי קול הדחוסים בצפיפות במכשיר רפואי הדומה לרדיו קטן. הגלים מופעלים בעזרת מיכון מיוחד ומכוונים ל־אבר הנגוע שעורו נמרח במשחה מיוחדת, כדי למנוע כויה, — באמצעות מכשיר שצורתו צורת „שפופרת טלפון". גלים אלה ממיסים בהדרגה גידולים ממאירים, והם מחזירים לתאי גוף מדולדלים ומנוונים את חיוניותם. עוצמתם של גלי הקול המרוכזים במכשיר היא כה רבה עד כי לו היה ניתן לשמעם היה נשמע קול רם פי 10.000 מרעם התותח הכבד ביותר, אולם

לאפאיט רוברט האבארד
צריכים לדעת להיווכד

היות והם מופסקים ע"י זרמי אויר 10.000 פעמים בדקה לא מסמיקה האוזן לקלסם.

בקונגרס הבינלאומי של חוקרי „הטיר־פיה האולטרה קולית" שנערך בסוף 1949 בארלנגן, בהשתתפות גדולי המלומדים ב־שטח זה — ביניהם פרופ' סולהרט, ופרופ' הינצלמן—נקבע כי מתוך 97 מקרים חסרי תקוה, נרפאו לגמרי 93 לאחר שטיפלו בהם „בלי איזמל" בשיטת „הקרנת גלי הקול".

זה הכל מתחיל ברחם...

„השתתפותי במדע היא סימן־דרך לגזע האנושי שאפשר להשותו לגילוי האש, והיא עולה על גילוי הגלגל והקשת" — דברים צנועים אלה אמר על עצמו לאפא־יאט רונלד האבארד, שספרו „דיאניטיקה, המדע החדיש של בריאות הנפש" נמכר כיום באמריקה במחירים של שוק־שחור. כי האבארד מוכן לרפא דלקת פרקים, אלרגיה, אסטמה, מחלות עיניים, אולקוס, כאבי ראש וסטיות מיניות — וכל זה בצור־רה פשוטה ונעימה.

בשעתו בא הפרופיסור הצרפתי קואה וגילה שמחלות רבות מקורן בסוגסטיה עצמית, ושאפשר לרפא אותן ע"י סוגסטיה נגדית („אני מרגיש הרבה יותר טוב, אני מרגיש הרבה יותר טוב, אני מרגיש הרבה יותר טוב...") אחריו בא פרויד וגילה שתסביכים רבים באים עוד מימי הילדות, ומקורם ביחס מיני של הילד להוריו. עכשיו בא האבארד ומעמיד את כולם בצל: מקו־רן של המחלות והתסביכים בחויות של העובר ברחם האם...

רוברט האבארד, בן 39, ג'ינג'י גבה קו־מה, פיתח את תורתו תחילה בשבועונים ה־מוקדשים לסיפורי־הזיות מדעיים. כשיצא ספ־רו לאור לא זכה, תחילה, לתשומת לב אנשי־המדע. אולם משהפכה תורתו לדבר שב־אופנה, ואלפי חסידים החלו לערוך „מיפ־גשים" לטיפול־הדדי בהוליבוד, הבינו שכאן יש עסק. מאז מופיעים בעתונים האמריק־איים מדעות כגון: „אנשים המעוניינים בטיפול דיאנטי מתבקשים לטלפן למספר 567654". ליד הטלפון נמצא פסיכולוג, הטוען שעשרות איש מצלצלים אליו כל יום.

גבר מכה אשה... לפי ה„מדע" החדש של לאפאייט רוברט האבארד מורכב המוח משני חלקים: המוח המנתח (דמיון מפ־תיע ל„מודע" של פרויד) הזוכר, מהרהר ושוקל, והמוח המגיב (הדומה ל„לא מודע" של פרויד) שאינו זוכר ומהרהר, אלא אך רושם חויות. בדרך כלל ער המוח המנתח, אך ברגעים של הלם, התרשמות וכאב הוא משותק. ברגע כזה מתגבר המוח המגיב ורושם „אנאגראם" — רשמים, הנרשמים בתאי המוח, ושהם מדויקים עד לפרט הקטן ביותר.

גבר מכה אשה, ובשעה שהכרתה מטוש־טשת הוא בועט בה ומעליב אותה. אותה שעה מתהפך כסא, והמים נשפכים מן הברז. אין היא „זוכרת" פרטים אלה, אך המוח־המגיב שלה רושם אותם. כעבור זמן, בשמעה כסא מתהפך ומים נשפכים, מועב־רים הרשמים למוח־המנתח שלה, והיא חשה בבעיטות ומרגישה עצמה ברע.

כדי לגרש שדים כאלה, הסאצינט הדי־אנטי שוכב על ספה בחדר מאופל, וה„מט־פל" אומר: „כאשר אספור עד שבע תי־עצמנה עיניך". הוא סופר עד שבע ועיני הפציאנט נעצמות (לדברי האבארד, הוא ער אבל „שקוע"). אחר־כך יכול המטפל לצוות: „נחזור ליום הולדתך החמישי". לפי התו־רה, חוזר הפאציינט לאותו יום, ובחזרו הוא „חי מחדש" את החויה.

בעברו מנקודה לנקודה בתקופת חייו, חוזר הפאציינט ו„חי מחדש" מספר חויות מכאיבות. תוך כדי כך הוא עלול להתפתל מכאבים שהוא חי אותם מחדש, לנפול מעוצמתה של מכה, לרעוד מרוב פחד או לחוש במיחושי קיבה. אחרי שחזויות אלה עברו את המוח־המנתח הער הן מאב־דות, לדעתו של האבארד, את כוחן המזיק. מטרת הדיאניטיקה: לטהר את נפש הפא־ציינט, לשחררו מכל החויות המכאיבות. החידוש הגדול של האבארד הוא שלדעתו מתחילים תאי־המוח לרשום חויות מיד אחרי פעולת־ההולדה. התקופה הרא־שונה של ההריון היא תקופה של סכנה רבה, לדעתו של האבארד. החויה החשובה ביותר — בלשונו: „בסוסית־בסיסית" — היא החויה הראשונה אחרי ההולדה — אולי בשעה שהאם נבדקת ע"י רופא, או בחבלה גופנית עוד לפני שהאם יודעת שהיא הרה.

פראנק דסלר, מנהל־משרד של חברת פוקס־המאה־העשרים, „טיפל" באשתו של אחד השחקנים, וגילה מה שקרה בשעת ה„טיפול": „היא סבלה מכאב־ראש חמור, אך הוא לא היה דומה למיגרינה. היה זה כאב חד, משני צדי הראש. לבסוף היא חיתה מחדש את לידתה. היא שכבה על הספה כעובר, כשראשה בין ברכיה. נראה שהכאב בא ממשיכת המלקחיים של הרופא בראשה". אחרי שחיתה מחדש את הלידה, נעלם כאב־הראש.

עתה העז, לבסוף, „האגוד הפסיכולוגי האמריקאי" לצאת בגלוי נגד ה„מדע" החדש ולאסור על חבריו לעסוק בו. כאשר התנגד פרופסור חשוב להחלטה זו במכתב לעתון, ענה העורך: „טענתו שאסור לאדם לכתוב על הדיאנטיקה מבלי שעסק בה תחילה, מזכירה את הטענה שאיש אינו מוסמך לדבר על רעל מבלי ששתה אותו תחילה".

סיוף, אנטומיה

„אנחנו משפחה אחת גדולה", אמר יוסף („ספי") מילוא, בפנים מחייכות, „יחד נתאמץ ונדאג להצלחת התיאטרון." מחיאות כפים נלהבות נשמעו מבין המא־זינים. 18 המצליחים, מבין 70 מנסים, הת־אמצו מאד, וכבר בתחילה הרגישו את עצמם חברים במשפחה.

הם זכו להיכנס למשפחת התיאטרון ה־קמרי, אחרי שעברו בחינות כניסה לבית

נשפייתו של הלויטננט הלט
צריכים לדעת למות..

הספר הדרמטי, שהקים התיאטרון. הדבר שיקשר את המשפחה בקשרים מעשיים ב־יותר, יהיה 9 ל"י לחודש — שכר לימוד. העיריה השאילה לתיאטרון את בית־ס „במרכז", ברחוב זמנהוף (לשעבר זיר־אמונים לסיוף), בין המקצועות המרובים שבהוכנית: סיוף, אנטומיה ב„הדסה". מנ־הל בית הספר יהיה זלמן לביוש. בין המורים: לאה גולדברג, מנחם נאור.

בשבת, בשעה שנערכה המסיבה בקפה „בוסתן", ירד גשם בחוץ ועננים שחו־רים כיסו את השמים. „אין אנו רוצים ב־פרסומת", הוסיף הנואם, „אבל אני מב־טיחכם, שבקרוב נפתח מחלקה לבמאים ול־תפארנים". חייך תלמיד אחד ושאל: „הכל טוב, אבל מדוע פותחים מפרסומת?"

טרור פאריסאי

על במות פריס עלו השנה מחזות לרוב: על המשולש הנצחי (הבעל, האשה, המא־הב), על המחתרת הצרפתית (סאלאקרו) על פוליטיקה: בעד המערב (הקומדיה האמרי־קאית „גינוצ'קה" נגד הרוסים) ונגד המע־רב והקפיטליזם („קליגולה" מאת אלברט קמוס. המחזה, בו נתגלה גדול השחקנים הצעירים הצרפתים: ז'ראר פילים). ואפילו מחזה מוזר „מת על לא דבר" (האם כדאי היה להשתחרר מן הגרמנים?) מאת משתף פעולה ידוע.

אבל מה שמציין את תגובות הקהל הצרפתי לכל המתוות הנ"ל הם הסנטימנ־טליות והאמונה באהבה. סופרת „העולם ה־זה", דנה דינרי, מספרת על שני מחזות על גושאים יהודים, שהזליגו דמעות ועוררו התרגשות סנטימנטלית רבה בלב הצופים.

החולנדי והאלוהים. המחזה הרא־שון שעורר התרגשות סנטימנטלית ודמ־עות היה „אדון אחר האלוהים", שנכתב בידי ההולנדי ז'אן דה הרטוג, ובוים ע"י שחקן יהודי צרפתי ז'אן מרקור. העלילה בשנת 1938. רב החובלים קויפר הוביל על סיפונו 146 פליטים יהודים הבורחים מן הנאצים אל חופי אמריקה הדרומית. השל־טונות סוגרים בפניהם את החופים, בטענה שהוויזות שלהם הן בלתי־חוקיות. קויפר יודע שאם יחזיר את הפליטים יושמו במח־נות הסגר. הוא מאמין באלהים ובצדק (קתולי). הוא מקריב את חייו ומפוצץ את ספינתו — השלטונות ייאלצו לאסוף את הניטרפים.

קצין מטורף. אהבה, אהבה, אהבה ואפילו בין סרוריסט עברי לקצין משטרה בריטי. התקופה: סוף המנדט בישראל.

„נשפייתו של הלויטננט הלט", המוצג בתיאטרון „אבר", מספר על הקצין הבריטי הלט, שקיבל פקודה לחסל טרוריסט עברי. הוא מתמרד במשטר המנדטורי ומצפונו אינו מניח לו לבצע את תפקידו. כדי לא להיות בוגד בעמו, כדי לא לשעמם את הקהל באיבוד לדעת סתמי, הוא מארגן את רצח עצמו. בנשפיה הנערכת בדירתו הוא נפרד מאהובתו ומגלה אהבה לארושת ידידו הקצין. הקצין, מטורף מקנאה, יורה בו והורגו.